

ความที่สด
ที่วธ ๐๔๐๔/ ๕๕

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖๖ ถนนบรมราชชนนี เขตบางพลัด

กทม. ๑๐๗๐๐

๕ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง การมอบโบราณวัตถุคืนให้ราชอาณาจักรกัมพูชา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ผลการตรวจสอบโบราณวัตถุ จำนวน ๑๐๐ ชุด

๓. สำเนาความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

ในการต่อต้านการเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมายและการลักลอบขนข้ามแดนซึ่งสังหาริมทรัพย์

ทางวัฒนธรรม และส่งคืนให้แก่ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิด (Agreement between the

Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Kingdom of

Cambodia to combat against illicit trafficking and cross-border smuggling of

movable cultural property and to restitute it to the country of origin)

วันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงวัฒนธรรมขอเสนอเรื่องการมอบโบราณวัตถุคืนให้ราชอาณาจักรกัมพูชามาเพื่อ
คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่อง
และการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ชนะศักดิ์ ปฏิมาประกร)
กำกับการบริหารราชการกระทรวงวัฒนธรรมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว
(สิ่งที่ส่งมาด้วยหมายเลข ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ กรมศิลปากรได้ตรวจยึดโบราณวัตถุเขมรประเภทประติมากรรมหินทราย
ที่นำเข้าโดยผิดกฎหมายได้ที่ท่าเรือจังหวัดสมุทรปราการ โดยโบราณวัตถุดังกล่าวนำเข้ามาจากประเทศสิงคโปร์
จำนวน ๔๓ ชิ้น และได้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดโดยฝ่าฝืนประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำสินค้า
เข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๑๐๙) พ.ศ. ๒๕๓๘ และระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการอนุญาตให้นำ
โบราณวัตถุเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๓๘ จนคดีสิ้นสุดลง กรมศิลปากรจึงได้นำโบราณวัตถุของ
กลางที่ยึดไว้และตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติศิลปากร พ.ศ. ๒๕๖๙
ส่งมอบให้กรมศิลปากรเก็บรักษาไว้ ณ คลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดปทุมธานี เพื่อดำเนินการตรวจสอบ
และส่งคืนแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา

๑.๒ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๑ ราชอาณาจักรกัมพูชาขอให้รัฐบาลไทยพิจารณาส่งคืนโบราณวัตถุ ๑๘ รายการ จาก ๔๓ รายการ แต่รัฐบาลไทยโดยกรมศิลปากร และกระทรวงการต่างประเทศได้ขอให้ราชอาณาจักรกัมพูชาส่งหลักฐานที่แสดงหรือพิสูจน์ถึงที่มาของโบราณวัตถุดังกล่าวให้แก่ชั้ดก่อน

๑.๓ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ รัฐบาลไทยได้ส่งคืนโบราณวัตถุจำนวน ๗ รายการ คืนให้ราชอาณาจักรกัมพูชา จึงยังคงเหลือโบราณวัตถุอีก ๓๖ รายการ ที่ราชอาณาจักรกัมพูชาไม่สามารถแสดงหลักฐานที่มาของโบราณวัตถุดังกล่าว ประกอบกับโบราณวัตถุทั้ง ๓๖ รายการนั้น เป็นโบราณวัตถุที่สามารถพบในดินแดนประเทศไทย

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมศิลปากรพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า จากการตรวจพิสูจน์โบราณวัตถุ จำนวน ๓๖ รายการดังกล่าวปรากฏว่าโบราณวัตถุจำนวน ๑๖ รายการเป็นโบราณวัตถุที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรกัมพูชา ดังนั้นจึงควรส่งมอบโบราณวัตถุดังกล่าวคืนให้ราชอาณาจักรกัมพูชา ส่วนโบราณวัตถุอีก ๒๐ รายการ เป็นโบราณวัตถุที่ไม่สามารถยืนยันได้แน่ชัดว่าเป็นโบราณวัตถุที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรกัมพูชาหรือไม่ (สิ่งที่ส่งมาด้วยหมายเลข ๒) ทั้งนี้ การส่งมอบโบราณวัตถุดังกล่าวคืนให้ราชอาณาจักรกัมพูชาควรจะได้นำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

๒.๑ ประเทศไทยได้จัดทำความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาในการต่อต้านการเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมายและการลักลอบขนข้ามแดนซึ่งสังหาริมทรัพย์ทางวัฒนธรรม และส่งคืนให้แก่ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิด (สิ่งที่ส่งมาด้วยหมายเลข ๓) และที่ผ่านมาราชาอาณาจักรกัมพูชาได้ดำเนินการยื่นคำร้องขอให้ได้กลับมาและให้ส่งคืนซึ่งโบราณวัตถุที่มีการเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมายผ่านทางวิธีการทางทูต พร้อมทั้งได้จัดส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์สิทธิเรียกร้องมาโดยตลอด เมื่อกรมศิลปากรดำเนินการตรวจพิสูจน์ได้ว่า โบราณวัตถุดังกล่าวเป็นโบราณวัตถุที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรกัมพูชา ดังนั้น จึงสมควรส่งมอบโบราณวัตถุดังกล่าวคืนให้ราชอาณาจักรกัมพูชา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยเป็นภาคีที่ยึดมั่นและตระหนักถึงหน้าที่ในอันที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในความตกลงทวิภาคีดังกล่าว

๒.๒ ในเรื่องการมอบโบราณวัตถุเขมรคืนให้ราชอาณาจักรกัมพูชา นั้น คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ อนุมัติให้กรมศิลปากรมอบโบราณวัตถุจำนวน ๑๒๒ ชิ้น ให้แก่ราชอาณาจักรกัมพูชาโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มอบในนามรัฐบาลไทย โดยในครั้งนั้นสำนักงานอัยการสูงสุดได้เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีดังปรากฏตามหนังสือด่วนมาก ที่ อส ๐๐๑๗/๑๖๑๗๕ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๒ ความว่า “เมื่อปรากฏว่าโบราณวัตถุดังกล่าวเป็นสมบัติของราชอาณาจักรกัมพูชาแล้วก็ไม่อาจตกเป็นของแผ่นดิน (ไทย) ตามพระราชบัญญัติศิลปากร พ.ศ. ๒๔๖๔ มาตรา ๒๔ และไม่เป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไทยตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๘ ซึ่งจะโอนกันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งกฎหมาย ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงสามารถคืนโบราณวัตถุดังกล่าวให้แก่ราชอาณาจักรกัมพูชาได้ โดยไม่ต้องออกกฎหมายใด ๆ ก่อน” ดังนั้นกระทรวงวัฒนธรรมจึงเห็นว่า ในกรณีการคืนโบราณวัตถุดังกล่าวให้แก่ราชอาณาจักรกัมพูชาในครั้งนี้ก็ไม่ต้องออกกฎหมายใด ๆ ก่อนส่งคืน เนื่องจากโบราณวัตถุดังกล่าวสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นสมบัติของราชอาณาจักรกัมพูชาเช่นกัน

๒.๓ ตามมาตรา ๔ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้เรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย จะต้องนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ดังนั้น กรมศิลปากรจึงเห็นว่าการส่งมอบโบราณวัตถุจำนวน ๑๖ รายการคืนให้ราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นเรื่องที่มีผลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย จำเป็นต้องเสนอเข้าสู่การพิจารณาอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

๓. ความจำเป็นเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อเป็นการดำเนินการตามข้อตกลงทวิภาคีระหว่างรัฐบาลไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา ในการต่อต้านการเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมายและการลักลอบขนข้ามแดนซึ่งสังหาริมทรัพย์ทางวัฒนธรรม และส่งคืนให้แก่ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดตลอดจนเพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศ

๔. สำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

เมื่อปรากฏว่าโบราณวัตถุดังกล่าวเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรกัมพูชาแล้ว ก็ไม่อาจตกเป็นของแผ่นดิน (ไทย) ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา ๒๔ และไม่เป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไทยตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๘ ซึ่งจะโอนกันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งกฎหมาย ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงสามารถคืนโบราณวัตถุดังกล่าวให้แก่ราชอาณาจักรกัมพูชาได้ โดยไม่ต้องออกกฎหมายใด ๆ ก่อน ดังนั้น กระทรวงวัฒนธรรมจึงเห็นว่า ในกรณีการมอบโบราณวัตถุดังกล่าวคืนให้แก่ราชอาณาจักรกัมพูชาในครั้งนี้ก็ไม่ต้องออกกฎหมายใด ๆ ก่อนส่งคืน เนื่องจากโบราณวัตถุดังกล่าวสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรกัมพูชาเช่นกัน

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงวัฒนธรรมพิจารณาแล้วเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

๕.๑ ให้กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมศิลปากรมอบโบราณวัตถุ จำนวน ๑๖ รายการ ที่กรมศิลปากรได้ตรวจสอบยืนยันแล้วว่าเป็นโบราณวัตถุที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรกัมพูชาคืนให้ราชอาณาจักรกัมพูชาในนามของรัฐบาลไทย เนื่องจากการส่งคืนโบราณวัตถุให้แก่ราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นภาคีที่ยึดมั่นและตระหนักถึงหน้าที่ในอันที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาในการต่อต้านการเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมายและการลักลอบขนข้ามแดนซึ่งสังหาริมทรัพย์ทางวัฒนธรรม และส่งคืนให้แก่ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิด โดยให้กรมศิลปากรดำเนินการส่งรายละเอียดและข้อมูลของโบราณวัตถุทั้ง ๑๖ รายการให้รัฐบาลราชอาณาจักรกัมพูชายืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรว่าเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรกัมพูชา

๕.๒ ในส่วนของโบราณวัตถุที่เหลืออีก ๒๐ รายการ ซึ่งกรมศิลปากรได้ตรวจสอบแล้ว ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรกัมพูชาหรือไม่ เนื่องจากโบราณวัตถุทั้ง ๒๐ รายการ เป็นโบราณวัตถุที่สามารถพบได้ในโบราณสถานทั้งในประเทศไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา จึงเห็นควรให้กรมศิลปากรแจ้งผลการตรวจสอบโบราณวัตถุทั้ง ๒๐ รายการให้รัฐบาลแห่งราชอาณาจักร

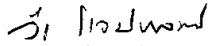
กัมพูชา...

กัมพูชาทราบ โดยหากรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาประสงค์จะขอรับโบราณวัตถุดังกล่าวคืน ขอให้รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาจัดส่งหลักฐานยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรว่า โบราณวัตถุทั้ง ๒๐ รายการเป็นโบราณวัตถุที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรกัมพูชา ทั้งนี้การดำเนินการเพื่อหาหลักฐานมายืนยันอาจจะดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลไทยกับหน่วยงานของรัฐบาลของราชอาณาจักรกัมพูชา

๕.๓ มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศทำหน้าที่ประสานงานระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาเกี่ยวกับการดำเนินการในข้อ ๕.๑ และข้อ ๕.๒ ดังกล่าวมาข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระ โรจน์พจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

กรมศิลปากร

สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๐๒๘

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๐๒๘